

PIRMĀ DAĻA

PĀRSTĀVJI

Kad es pamostos, gultas otra puse ir auksta. Es pasniedzos, ar pirkstiem meklēdama Primas siltumu, bet sataustu tikai matrača raupjo audekla pārvalku. Viņai laikam rādījās murgi, tāpēc ierāpās gulēt pie mātes. Protams. Šodien ir izlozes diena.

Es paslejos uz viena elkoņa. Guļamistabā ir pietiekami gaišs, lai viņas redzētu. Mana mazā māsa Prima ir saritinājusies uz sāna un iekūņojusies mātes auguma līkumā, abu vaigi ir saspiesti kopā. Miegā mana māte izskatās jaunāka, tomēr nogurusi, bet ne tik izmocīta. Primas sejiņa ir svaiga kā lietoslāse un piemīlīga kā pirmula, kuras vārdu māsa nes. Mana māte arī reiz bija ļoti skaista. Vismaz tā man stāstīja.

Pie Primas ceļiem sardzē sēž neglītākais kaķis pasaulē. Tam ir saspiests purns, vienai ausij noplēsta puse, bet runča acis ir pūstoša ķirbja krāsā. Prima viņu nosauca par Gundegu, uzstādama, ka šamā netīri dzeltenais kažoks esot košas puķes krāsā. Runcis mani ienīst. Vai vismaz neuzticas. Kaut gan tas bija pirms daudziem gadiem, man šķiet, ka dzīvnieks joprojām atceras, kā mēģināju viņu noslīcināt spainī, kad Prima bija atnesusi to mājās. Kaķēns bija kaulains, viņa vēders vai blīda no tārpiem, un spalvā ņudzēja blusas. Man nepavisam

nebija vajadzīga vēl viena mute, ko barot. Bet Prima tik ļoti lūdzās un pat raudāja, ka man bija jāatļauj tam palikt. Beigās viss nokārtojās. Māte iznīdēja parazītus. Kaķis ir dzimis peļu junkurs. Gadās, ka noķer pat kādu žurku. Dažreiz es, tīrot medījumu, izbaroju Gundegam iekšas. Viņš uz mani vairs nešņāc.

Iedot iekšas. Nešņākt. Vairāk mēs viens otru nekad neiemīlēsim.

Es izceļu kājas no gultas un ieslidinu savos medību zābakos. Tie ir no mīkstas ādas, kas ir ieguvusi manas pēdas formu. Es uzrauju bikses un kreklu, sabāžu savu garo, tumšo matu pīni cepurē un paķeru savu pārtikas somu. Uz galda zem koka bļodas, kas pasargā gan no izsalkušām žurkām, gan kaķiem, gaida mazs, nevainojams, bazilika lapās ievīstīts kazas siera gabaliņš. Tā ir Primas dāvana man izlozes dienā. Es uzmanīgi ielieku sieru kabatā un izslīdu laukā.

Parasti mūsu Divpadsmitā apgabala rajonā, ko saukā par Vīli, mudž ogļračī, kas ap šo laiku dodas uz rīta maiņu. Vīrieši un sievietes salīkušiem pleciem un pietūkušām pirkstu locītavām – daudzi no viņiem jau sen vairs nemēģina izberzt ogļu putekļus no aplūzušo nagu panadzēm un grumbām iekritušajās sejās. Bet šodien ar melnajiem izdedžiem klātās ielas ir tukšas un zemo māju slēgi ir ciet. Izloze būs tikai divos. Driķst izgulēties. Ja var pagulēt.

Mūsu māja ir gandrīz pašā Vīles malā. Man ir jāiziet tikai pa dažiem vārtiem, un tad es jau esmu pie netīrā lauka, ko sauc par Pļavu. No meža to šķir augsts drāšu žogs, kam augšmalā ir piestiprināta cilpās savīta

dzeloņdrāts. Vispār žogs iekļauj visu Divpadsmīto apgabalu. Teorētiski tam 24 stundas dienā vajadzētu būt pieslēgtam strāvai, lai aizbiedētu plēsējus – savvaļas suņu barus, kādu pumu, lāčus –, kas kādreiz apdraudēja mūsu ielas. Bet, tā kā pie mums elektrība ir labi ja divas vai trīs stundas vakaros, tad žogam parasti var droši pieskarties. Es vienalga vienmēr mirkli ieklausos, vai nesadzirdēšu dūkoņu, kas liecinātu, ka žogā plūst strāva. Šobrīd tas ir kluss kā kaps. Paslēpusies aiz krūmu pudura, es izstiepjos uz vēdera un ieslīdu pa divas pēdas platu spraugu tai vietā, kur žogs jau gadiem ilgi ir vaļīgs. Žogā ir vēl vairākas vājās vietas, bet šī ir tik tuvu mājām, ka es gandrīz vienmēr dodos mežā no šejienes.

Nokļuvusi starp kokiem, es uzreiz sameklēju dobā baļķī paslēpto loku un bultu maku. Vai nu ar strāvu, vai bez tās žogam ir izdevies neieļaut Divpadsmitajā apgabalā plēsoņas. Mežos tie klaiņo brīvi, turklāt ir jābaiļojas par indīgām čūskām, trakumsērgas apšēstiem zvēriem un īstu taku neesamību. Bet te ir arī pārtika, ja zina, kā to atrast. Mans tēvs to zināja un šo to man iemācīja, pirms viņu saplosīja eksplozija raktuvēs. Nebija pat ko apglabāt. Man toreiz bija vienpadsmit gadi. Tagad, pēc pieciem gadiem, es joprojām mostos un kliedzu, lai viņš bēg.

Kaut arī bez atļaujas iet mežā ir nelikumīgi un par malumedniecību pienākas visbargākais sods, turp doties riskētu daudz vairāk cilvēku, ja viņiem būtu ieroči. Bet lielākā daļa nav tik pārdroši, lai dotos mežā tikai ar nazi. Mans šaujamloks ir retums. To izgatavoja tēvs – loku un vēl vairākus citus, ko es glabāju mežā, labi noslēptus un

rūpīgi ietītus ūdensnecaurlaidīgos pārvalkos. Tēvs būtu varējis krietni nopelnīt, lokus pārdodot, bet, ja to uzziņātu varas pārstāvji, tad viņam publiski izpildītu nāves sodu par dumpja kurināšanu. Lielākā daļa Miera sargu uz mums, nedaudzajiem medniekiem, skatās caur pirkstiem, jo tāpat kā pārējie alkst svaigas gaļas. Patiesībā viņi ir vieni no mūsu labākajiem noņēmējiem. Bet tas būtu nepieļaujami, ja kāds mēģinātu apbruņot Vili.

Rudeņos daži drosmīgie ielavās mežā vākt ābolus. Bet viņi vienmēr paliek Pļavas tuvumā. Allaž gana tuvu, lai varētu skriešus nokļūt atpakaļ Divpadsmitā apgabala patvērumā, ja gadītos nepatīkšanas.

– Divpadsmitais apgabals: vieta, kur drošībā var nomirt bada nāvē, – es nomurminu. Tad žigli pametu skatienu pār plecu. Pat te, nekurienes vidū, ir jāraizējas, ka mani kāds varētu noklausīties.

Kad biju mazāka, es dažreiz pārbiedēju māti līdz nāvei, izspļaudama kaut ko par Divpadsmito apgabalu, par cilvēkiem, kas tālajā pilsētā, ko sauc par Kapitoliiju, pārvalda mūsu valsti – Panemu. Beigu beigās es atskārtu, ka tas tikai sagādās mums vēl vairāk nepatīkšanu. Tā nu es iemācījos turēt mēli aiz zobiem un uzlikt sejai vienaldzības masku, lai neviens nekad nespētu nolasīt manas domas. Klusi paveikt darāmo skolā. Tirdzniecības laukumā tikai pieklājīgi aprunāties ar ļaudīm. Centrā, melnajā tirgū, kur es nopelnu lielāko daļu mūsu iztikas, runāt tikai par darījumiem. Pat mājās, kur es vispār neesmu tik savaldīga, es izvairoos no āķīgiem tematiem. Par izlozi un trūcīgo pārtiku, un Bada Spēlēm. Prima tad varbūt sāktu manis teikto atkārtot, un ko tad?

Mežā mani gaida vienīgais cilvēks, ar kuru kopā es varu būt es pati. Geils. Es jūtu, kā atslābst sejas muskuļi un kā mans solis kļūst raitāks. Es kāpju augšup uz mūsu satikšanās vietu – klints radzi, kas slejas pāri ielejai. No nevēlamiem skatieniem to pasargā biezi ogulāji. Ieraudzījusi viņu tur gaidām, es pasmaidu. Geils saka: es vispār smaidot tikai mežā.

– Čau, Kaķumētra, – Geils sasveicinās. Mans īstais vārds ir Katnisa, bet iepazīstoties es to pateicu čukstus. Un viņš domāja, ka es saku “kaķumētra”¹. Un, kad man mežā sāka sekot viens traks lūsis, kurš cerēja, ka šim arī kas atliks, Kaķumētra kļuva par manu oficiālo iesauku. Beigās man nācās lūsi nogalināt, jo viņš aizbaidīja medījumu. Es to gandrīz vai nožēloju, ar viņu vismaz nebija garlaicīgi. Bet par viņa ādu es dabūju pieklājīgu naudu.

– Paskaties, kas man te ķērās! – Geils paceļ gaisā maizes klaipu ar tajā iedurtu bultu, un es iesmejos. Tā ir īsta maize no maiznīcas, nevis viens no plakanajiem, blīvajiem klaipiem, kādus mēs cepam no savām labības devām. Es paņemu maizi rokās, izvelku bultu un pielieku degunu pārdurtajai garozai, ieelpodama smaržu, kas liek mutē saskriet siekalām. Tāda smalka maize ir īpašiem gadījumiem.

– Mmm, tā vēl ir silta, – es saku. Geils laikam no pašā rīta bijis maiznīcā, lai to ietirgotu. – Ko tev par to nācās atdot?

– Tikai vienu vāveri. Vecais laikam šodien bija sentimentālā omā, – Geils attrauc. – Viņš pat novēlēja man veiksmi.

¹ Vārdu spēle angļu valodā: Katnisa – meitenes vārds, *catnip* – kaķumētra. (*Red. piez.*)

– Nujā, šodien mēs visi jūtamies mazliet tuvāki, vai ne? – es izmetu, pat nepulēdamās pabolīt acis. – Prima mums atstāja sieru.

Es izvelku māsas velti.

Geils atplaukst, ieraugot gardumu.

– Paldies, Prima. Mums būs īstas dzīres. – Pēkšņi viņš sāk runāt ar Kapitolijs akcentu, izmēdīdams Efiju Trinketu, maniakāli žirgto sievieti, kas vienreiz gadā ierodas apgabalā, lai izziņotu izlozēto vārdus.

– Gandrīz aizmirsu! Laimīgas Bada spēles! – Viņš noplūc no apkārtējiem krūmiem dažas kazenēs. – Un lai veiksmē... – Viņš slaidā lokā lidina kazeni uz manu pusi.

Es saķeru ogu mutē un pārkožu maigo miziņu. Man uz mēles izplūst saldums. – ... VIENMĒR ir jūsu pusē! – es pabeidzu vienlīdz pompozi. Mums ir jādzen joki, jo citādi mēs baidītos līdz nemaņai. Turklāt Kapitolijs akcents ir tik mākslots, ka tajā gandrīz jebkas izklausās smieklīgi.

Es skatos, kā Geils izņem nazi un sagriež maizi. Viņš varētu būt mans brālis. Viņam ir taisni, melni mati, olīvkrāsas āda, un pat mūsu acis ir vienādi pelēkas. Bet mēs neesam radinieki, vismaz ne tuvi. Lielākā daļa ogļraču ģimeņu līdzinās cita citai.

Tāpēc mana māte un Prima ar viņu gaišajiem matiem un zilajām acīm vienmēr izskatās, it kā nebūtu savā īstajā vietā. Nav jau arī. Manas mātes vecāki bija vieni no nedaudzajiem tirgotājiem, kas apkalpoja amatpersonas, Miera sargus un tos Vīles iedzīvotājus, kam izdevās sagrabināt gana naudas iepirkumiem. Vecvecākiem

piederēja aptieka Divpadsmitā apgabala labākajā daļā. Tā kā gandrīz neviens nevar atļauties samaksāt ārstam, mūs ārstē aptiekāri. Tēvs dažreiz vāca ārstniecības augus un pārdeva tos aptiekā, un tā mani vecāki iepazinās. Māte laikam viņu ļoti mīlēja, lai pamestu mājas un pārvāktos uz Vīli. Es to mēģinu atcerēties brīžos, kad spēju domāt tikai par to, kā viņa nekustīgi sēdēja ar klēpī saliktām rokām, kamēr no viņas bērniem palika tikai kauli un āda. Es mēģinu viņai to piedot tēva dēļ. Bet vispār es nemēdzu piedot.

Geils apziež maizes rīkas ar mīksto kazas sieru un rūpīgi uzliek katrai bazilika lapu. Es tikmēr aplasu ogulājus. Mēs iekārtojamies klints iedobē. Te mēs paši paliekam neredzami, bet varam novērot visu ieleju, kur kūšā vasaras dzīve – plaukst zaļumi, ko var savākt, briest saknes, ko var izrakt, un saules gaismā spoži atmirdz zivju sāni. Ir brīnišķīga diena. Debesis ir zilas, un pūš maigs vējš. Ēdiens garšo lieliski. Siers iesūcas siltajā maizē, un mums mutē izplūst ogu sula. Viss būtu brīnišķīgi, ja būtu brīvdiena, ja šodien mums ar Geilu būtu tikai jāpārstaigā kalni un jānomedī vakariņas. Bet mums pulksten divos ir jābūt galvenajā laukumā un jāgaida, kad izlozēs vārdus.

– Zini, mēs to varētu, – Geils klusi ierunājas.

– Ko tad? – es prasu.

– Pamest apgabalu. Aizbēgt. Dzīvot mežā. Mēs ar tevi to varētu, – viņš atbild.

Es nezinu, ko lai saku. Tāda doma ir nejēdzīga.

– Ja vien mums nebūtu tik daudz sīko, – viņš ātri piebilst.

Tie, protams, nav mūsu sīkie. Bet gandrīz vai. Geila divi mazie brāļi un māsa. Prima. Un mūsu mātes arī mierīgi var tiem pieskaitīt, jo kā gan viņas bez mums izdzīvotu? Kurš pabarotu mutes, kas allaž prasa vēl? Mēs medijam katru dienu, bet vienalga ir dienas, kad guvums ir jāsamaina pret taukiem vai kurpju šņorēm, vai vilnu, vienalga ir vakari, kad nākas iet gulēt ar rūcošiem vēderiem.

– Es nekad negribu bērnus, – es saku.

– Es varbūt gribētu. Ja nedzīvotu te, – Geils prāto.

– Bet tu te dzīvo! – es aizsvilstos.

– Ai, aizmirsti! – viņš cērt preti.

Tāda saruna ir pilnīgi muļķīga. Bēgt? Kā lai es pametu Primu? Viņa ir vienīgā, kuru es tiešām mīlu. Un Geils ir no sirds uzticīgs sava ģimenei. Mēs nevaram bēgt. Tad kāpēc par to vispār runāt? Un pat ja mēs aizbēgtu... ja mēs tiešām... Kāpēc viņš vispār domā par bērniem? Mūsu starpā nekad nav bijis nekā romantiska. Kad mēs iepazīnāmies, es biju kaulaina divpadsmitgadīga skuķe un viņš, kaut arī tikai divus gadus vecāks, jau izskatījās pēc vīrieša. Pagāja ilgs laiks, kamēr mēs vispār sadraudzējāmies, izbeidzām kašķēties par katru darījumu un sākām palīdzēt viens otram.

Turklāt, ja jau Geils grib bērnus, viņam nebūs nekādu problēmu atrast sievu. Viņš ir izskatīgs, pietiekami stiprs, lai varētu strādāt raktuvēs, un prot medīt. Skolā meitenes sačukstas par viņu, kad viņš paiet garām, un ir skaidrs, ka viņu iekāro. Es tad jūtos greizsirdīga, bet ne tādēļ, kā varētu domāt. Ir grūti atrast labu pārinieku medībām.

– Ko tu gribētu darīt? – es pajautāju. – Mēs varam medīt, maksšķerēt un vākt saknes.

– Iesim maksšķerēt pie ezera. Maksšķeres mēs varam atstāt un tad iet kaut ko savākt mežā. Kaut ko garšīgu šim vakaram, – viņš ierosina.

Šim vakaram. Pēc izlozes visiem it kā ir jāsvin. Un daudzi tā arī dara, jo jūtas atviegloti, ka bērni ir drošībā vēl uz gadu. Bet vismaz divas ģimenes aizvērs māju slēģus, noslēgs durvis un mēģinās saprast, kā lai pārdzīvo sāpes, kas viņiem būs jāpārdzīvo nākamajās nedēļās.

Mums veicas labi. Dienā, kad netrūkst vieglāka un gardāka medījuma, plēsēji liek mūs mierā. Kad rīts sliecas uz dienas pusi, mums jau ir ducis zivju, soma ar zaļumiem un – pats labākais – galons zemeņu. Pirms vairākiem gadiem es atradu šo zemeņu vietu, bet Geils izdomāja tam aplikāt apkārt tīklus, lai ogas nenošķītu dzīvnieki.

Mājupceļā mēs iegriežamies Centrā, melnajā tirgū, kas tagad ir pamestā ogļu noliktavā. Savulaik, kad tika izdomāta sistēma, kā ogles no raktuvēm taisnā ceļā nogādāt uz vilcieniem, noliktavā pamazām sākās tirgošanās. Izlozes dienā šajā laikā parasti nekāda tirgošanās nenotiek. Bet šorīt te, melnajā tirgū, ir diezgan daudz ļaužu, un mēs viegli iemainām sešas zivis pret labu maizi un vēl divas – pret sāli. Tāukā Sē, kaulainā, sīkā veča, kas pārdod zupu no liela katla, paņem pusi mūsu zaļumu par dažiem gabaliem parafīna. Citur mēs varbūt dabūtu vairāk, bet mēs pūlamies saglabāt labas attiecības ar Sē. Viņa ir vienīgā, kura vienmēr nopirks savvaļas suni. Tos mēs īpaši nemedijam, bet, ja uzbrukumā gadās kādu novākt... gaļa paliek gaļa. “Kad suns būs zupā, tas

sauksies par liellopu.” – Taurāk Sē piemiedz aci. Vīlē neviens nesmādētu krietnu savvaļas suņa stilbu, bet Miera sargi, kas nāk uz Centru, var atļauties būt mazliet izvēlīgāki.

Pabeiguši darišanas tirgū, mēs dodamies pie mēra mājas pagalma durvīm, lai pārdotu pusi zemeņu. Mēs zinām, ka mēram zemenes sevišķi garšo un viņš var atļauties maksāt prasīto cenu. Durvis atver mēra meita Medža. Viņa mātās manā klasē. Varētu domāt, ka mēra meita ir augstprātīga, bet viņai nav ne vainas. Viņa vienkārši turas savrup. Tāpat kā es. Skolā nevienai no mums nav sava draugu pulka, tāpēc mēs bieži sagadāmies kopā. Kopā ēdam pusdienas, pasākumos sēžam blakus un kopā veicam vingrojumu. Mēs sarunājamies reti, un abas esam ar to apmierinātas.

Šodien viņai mugurā nav dzeltenpelēkās skolas formas, kādā esmu paradusi viņu redzēt. Medža ir ģērbusies dārgā baltā kleitā, un viņas gaišie mati ir saņemti ar sārtu lenti. Tas ir izlozes tērps.

– Smuka kleita, – Geils novelk.

Medža uzmet runātājam skatienu, mēģinādama saprast, vai tas ir īsts kompliments vai tikai ironija. Kleita ir smuka, bet parastā dienā viņa tādu nemūžam nevilktu. Viņa sakniebj lūpas un pasmaida.

– Nujā, ja man būs jādodas uz Kapitoliju, es gribu izskatīties skaisti, vai ne?

Tagad samulsis izskatās Geils. Vai viņa tiešām tā arī domā? Vai arī tikai ķēmojas? Laikam jau otrais variants.

– Tu jau nu uz Kapitoliju nedosies, – Geils auksti atsaka, paskatīdamies uz nelielu, apaļu zelta piespraudi pie

meitenes kleitas. Īsta zelta. Un skaisti veidota. Par tādu varētu vairākus mēnešus pabarot ģimeni.

– Cik tad tev tur ir? Kādas piecas lozes? Man jau divpadsmit gadu vecumā bija sešas.

– Tā nav viņas vaina, – es iejaucos.

– Nē, tur vainīgs nav neviens. Tas vienkārši tā ir, – Geils piekrīt.

Medžas seja kļūst neizteiksmīga. Viņa ieliek man plaukstā naudu par ogām. – Veiksmi, Katnis.

– Tev tāpat, – es atbildu, un durvis aizveras.

Mēs klusēdami ejam uz Vīli. Man nepatika, ka Geils tā uzknāba Medžai, bet viņam, protams, ir taisnība. Izloze ir netaisna un pret nabadzīgajiem jo īpaši. Dienā, kad cilvēkam paliek divpadsmit gadu, viņu var izlozēt. Tajā gadā vārds ir uz vienas lozes. Trīspadsmit gadu vecumā – uz divām. Un tā līdz astoņpadsmit gadiem, kad ir pēdējā iespēja tikt izlozētam un vārds ir uz septiņām lozēm. Tā tas ir ikvienam visos divpadsmit Panemas apgabalos.

Bet ir vēl kas. Pieņemsim: kāds ir nabadzīgs un mirst badā – kā tas bija mums. Tad var izvēlēties papildu lozes apmaiņā pret gada graudu un eļļas devu vienam cilvēkam. Par katru ģimenes locekli var pievienot vēl vienu lozi. Tā nu divpadsmit gadu vecumā mans vārds bija uz četrām lozēm. Vienreiz tāpēc, ka tā vajadzēja, un trīs reizes par tezerām – graudu un eļļas devām man, Priimai un manai mātei. Man to nācās darīt katru gadu. Un lozes uzkrājas. Tāpēc tagad, kad man ir sešpadsmit gadu, mans vārds būs rakstīts uz divdesmit lozēm. Geilam ir astoņpadsmit gadu, un viņš jau septiņus gadus

palīdz un viens pats pabaro piecu cilvēku ģimeni, bet viņa vārds būs uz četrdesmit divām lozēm.

Skaidrs, ka tāda meitene kā Medža, kurai nekad nav vajadzējis tezeras, viņu kaitina. Salīdzinājumā ar tiem, kas dzīvo Vīlē, viņai tikpat kā nedraud iespēja, ka izvilks viņas vārdu. Tas nav neiespējami, bet gandrīz. Un, kaut arī ir zināms, ka noteikumus izdomā Kapitolijs, nevis apgabali, un nekādā ziņā jau ne Medžas ģimene, tomēr ir grūti nejust nepatiku pret cilvēkiem, kuriem nekad nav bijis jāsaņem tezeras.

Geils zina, ka nav taisnīgi dusmoties uz Medžu. Dažreiz viņš meža biezoknī spriedelē par to, ka tezeras ir vēl viens paņēmiens, kā sēt nabadzību mūsu apgabalā. Paņēmiens, kā panākt, ka izbadējušies Vīles strādnieki un tie, kuri vienmēr dabū paēst vakariņas, neuzticas viens otram. “Kapitolijam ir izdevīgi mūs sašķelt,” viņš varbūt teiktu, ja to dzirdētu tikai es. Ja nebūtu izlozes diena. Ja meitene ar zelta piespraudi un bez papildu lozēm nebūtu izmetusi, manuprāt, gluži nekaitīgi domātu piezīmi.

Ejot es paskatos uz Geilu. Var manīt, ka viņš joprojām niknojas. Man viņa dusmas šķiet bezjēdzīgas, bet es to nekad nesaku skaļi. Vispār es viņam piekrītu. Tiešām. Taču kāda jēga lamāt Kapitoliju meža vidū? Lamāšanās neko nemaina. Tā neiedibina taisnīgumu. Nepiepilda mūsu vēderus. Tikai aizbaida medijumu. Bet es ļauju viņam izlamāties. Labāk lai viņš to dara mežā, nevis kaut kur apgabalā.

Mēs ar Geilu sadalām guvumu, un mums katram tiek divas zivis, dažī labās maizes klaipi, zaļumi, kvarta zemeņu, sāls, parafīns un mazliet naudas.

– Tiksimies laukumā, – es atvados.

– Uzvelc kaut ko smuku, – viņš sāji atmet.

Mājās mana māte un māsa jau ir sagatavojušās. Māte ir tērpusies smalkā kleitā no aptiekāra meitas laikiem. Prima ir saģērbta manā pirmās izlozes ietērpā – svārkos un blūzē ar volāniem. Viņai blūze ir mazliet par lielu, bet māte to ir saspraudusi ar adatām. Bet aizmugurē tā vienalga īsti neturas svārkos.

Mani gaida baļļa ar siltu ūdeni. Es noberžu meža netīrumus un sviedrus, un pat izmazgāju matus. Esmu pārsteigta, ka māte ir man nolikusi vienu no savām skais-tajām kleitām. No maigi zila auduma, arī kurpes pēc krāsas pieskaņotas.

– Vai tev nebūs žēl? – es jautāju. Es mēģinu neatteikties no jebkādas viņas palīdzības. Agrāk es uz viņu biju tik nikna, ka neko neļāvu darīt savā labā. Un kleita ir kas īpašs. Mātes jaunības laika drēbes viņai ir ļoti dārgas.

– Nekādā ziņā. Ieveidosim arī tavus matus, – viņa saka. Es ļāju viņai nosusināt manus matus ar dvieli un sapīt uz pakauša tādu kā mezglu. Pēc tam es pati sevi tik tikko atpazīstu saplaisājušajā spogulī pie sienas.

– Tu esi skaista, – Prima klusi noteic.

– Un nemaz neizskatos pēc sevis, – es piebilstu un apskauju māšeli, jo zinu, ka nākamās stundas viņai būs briesmīgas. Viņas pirmā izloze. Viņa ir gandrīz pilnīgā drošībā, jo es viņai neļāvu izņemt tezeras. Bet Prima rai-zējas par mani. Ka varētu notikt neiedomājams.

Es sargāju Primu, kā vien varu, bet pret izlozi es neko nespēju. Vienmēr, kad māsiņai sāp, man krūtīs tā sa-žņaudzas raizes, ka es baidos – tās parādīsies man sejā.

Tagad pamanu, ka viņas blūze aizmugurē atkal ir izlīdusi no svārkiem, un apspiežu satraukumu.

– Ievelc asti, pīlēn, – es pazobojos, sakārtojot blūzi.

Prima ieķiķinās un saka: – Pēkš.

– Pēkš, pēkš. – Es maigi atsmeju. Kaut ko tādu tikai Prima spēj no manis izvilināt. – Nāc ēst, – es mudinu, žigli noskūpstīdama viņu uz pakauša.

Zivs un zaļumi jau sautējas, bet tas būs vakariņām. Mēs izlemjam pietaupīt arī zemenes un smalko maizi, lai vakara maltīte būtu īpaša. Tā vietā mēs iedzeram Primas kazas Lēdijas pienu un ēdam rupjo maizi no tezeru graudiem. Lielas apetītes mums vienalga nav.

Vienos mēs dodamies uz laukumu. Tur ir jāierodas obligāti, ja vien kāds neguļ uz nāves gultas. Šovakar amatpersonas ies pārbaudīt, vai tā tiešām ir. Ja nebūs, tad vainīgo iemetīs cietumā.

Tiešām žēl, ka izloze notiek galvenajā laukumā – vienā no nedaudzajām jaukajām vietām Divpadsmitajā apgabalā. Ap laukumu rindojas veikali, un tirgus dienās, īpaši, ja ir labs laiks, te ir tāda sajūta kā brīvdienās. Bet šodien, kaut arī pie ēkām karājas koši karogi, noskaņa ir drūma. Nelāgo gaisotni vēl pastiprina televīzijas komandas, kas kā maitasputni glūn no jumtiem.

Cilvēki klusi sapulcējas un parakstās, ka ir ieradušies. Izlozē Kapitolijs pie reizes arī iegūst statistiku par iedzīvotāju skaitu. Divpadsmit līdz astoņpadsmit gadus vecos sadzen ar virvēm norobežotās zonās atkarībā no vecuma. Vecākie stāv priekšā, un jaunākie, kā Prima, – aizmugurē. Ģimenes sastājas apkārt un cieši sadodas rokās.

no mīļajiem vai arī kuriem jau viss ir vienalga. Viņi lodā pūlī un slēdz derības par izlozētajiem pusaudžiem. Var likt uz viņu vecumu, vai izlozētie būs no Vīles vai arī no tirgotājiem, vai viņi sabruks un raudās. Vairums ļaužu atsakās slēgt derības, bet ir jāuzmanās. Tie paši bukmeikeri parasti ir arī informētāji. Un kuram gan nav gadījies pārkāpt likumu? Mani varētu nošaut par medīšanu, bet mani sargā manu klientu apetīte. Bet ne visi ir tā pasargāti.

Mēs ar Geilu gan esam vienisprātis: ja ir jāizvēlas starp bada nāvi un lodi galvā, tad lode vismaz būtu ātrāka.

Ierodas arvien vairāk cilvēku, un laukumā kļūst šauri un smacīgi. Laukums ir diezgan liels, bet ne jau tik liels, lai tajā saietu visi Divpadsmitā apgabala iedzīvotāji – apmēram astoņi tūkstoši cilvēku. Vēlāk atnākušos aizsūta uz tuvējām ielām, kur viņi varēs visu noskatīties valsts televīzijā tiešajā ēterā.

Es stāvu Vīles sešpadsmitgadnieku bariņā. Mēs stīvi pamājam sveicienam un tad pievēršamies pagaidu skatuvei, kas ir uzlieta pie Tiesas ēkas. Uz skatuves ir trīs krēsli, paaugstinājums un divas lielas stikla lodes – viena ir zēnu un otra – meiteņu vārdiem. Es blenžu uz papīra gabaliņiem meiteņu bumbā. Uz divdesmit no tiem rūpīgā rokrakstā ir rakstīts *Katnisa Everdīna*.

Vienā no trim krēsliem sēž Medžas tēvs, mērs Anderzī – garš, gandrīz plikgalvains vīrs – un otrā – tikko kā no Kapitolija ieradusies Divpadsmitā apgabala kuratore Efija Trinketa – viņai ir biedējoši bāls smīns, iesārti mati un spilgti zaļš kostīms. Abi kaut ko sačukstas un tad norūpējušies paraugās uz tukšo sēdekli.